Elinvoimakeskus

11 / 2026

Metsänomistajakysely

Tiivistelmä keskeisistä havainnoista

LUMO KAINUU

TITTA JYLHÄNKANGAS

Kainuun LUMO-ohjelman valmistelun tueksi toteutettuun metsänomistajakyselyyn saatiin yhteensä 1602 vastausta. Tulokset osoittavat, että luonnon monimuotoisuuden merkitys tunnistetaan laajasti metsänomistajien keskuudessa ja kiinnostusta luonnon monimuotoisuutta tukeviin toimenpiteisiin löytyy. Avovastauksissa korostuivat erityisesti vapaaehtoisuus, käytännönläheisen tiedon ja neuvonnan tarve sekä vesiluonnon merkitys.

Kuva 1. Näkymä Paljakalta, Puolanka. Kuva: © Titta Jylhänkangas.

Johdanto

Kainuun LUMO-ohjelman valmistelun tueksi toteutettiin metsänomistajille suunnattu verkkokysely ajalla 1.7.–9.9.2026. Kyselyyn saatiin yhteensä **1602 vastausta**, joista **348 sisälsi avovastauksen**. Vastauksia saatiin kaikista Kainuun kunnista sekä kaikista maa- ja metsänomistuksen kokoluokista. Tuloksia tarkasteltiin sekä määrällisten vastausjakaumien että avovastausten teemallisen analyysin avulla.

Kyselyn tavoitteena oli selvittää metsänomistajien näkemyksiä luonnon monimuotoisuudesta sekä sen edistämiseen liittyvistä mahdollisuuksista ja kehittämistarpeista. Kysely sisälsi 10 monivalinta- ja arviointiasteikkokysymystä sekä kaksi avointa kysymystä. Kysymykset käsittelivät muun muassa luonnon monimuotoisuuden merkitystä, nykyisiä luonnonhoitotoimia, kiinnostusta uusiin toimenpiteisiin sekä luonnon monimuotoisuuden edistämisen mahdollisuuksia, esteitä ja kehittämistarpeita.

Tiivistelmään on koottu kyselyn keskeisimmät tulokset ja havainnot sekä poimittu esimerkkilainauksia avovastauksista. Kysely toteutettiin anonyymina, eikä yksittäisiä vastaajia voida tunnistaa vastauksista.

Mitä kyselystä selvisi?

Luonnon monimuotoisuuden merkitys tunnistetaan laajasti

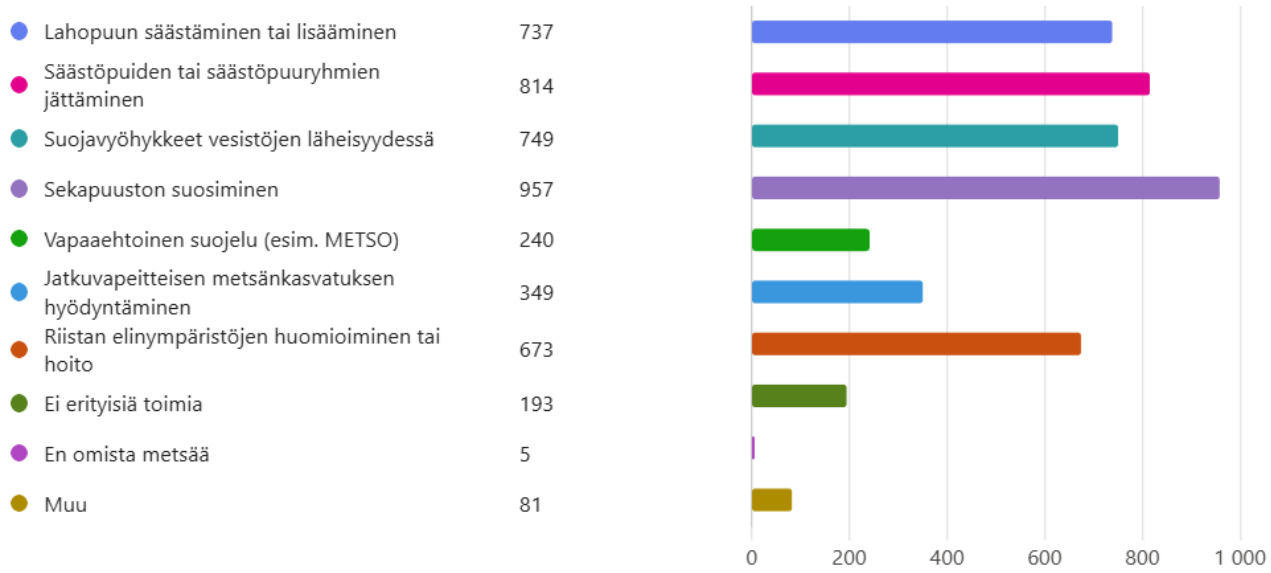
Yhteensä 83 % vastaajista piti luonnon monimuotoisuuden huomioimista erittäin tai melko tärkeänä. Tulosten perusteella luonnon monimuotoisuuden merkitys tunnistetaan laajasti osana maa- ja metsäalueiden käyttöä ja hoitoa.

Kuva 2. Vastaajien arvio luonnon monimuotoisuuden huomioimisen tärkeydestä omilla maa- ja metsäalueillaan.

Luonnonhoitoa tehdään jo nykyisin

Kyselyn perusteella monet luonnon monimuotoisuutta tukevat käytännöt ovat jo osa metsänomistajien arkea. Erityisen yleisiä olivat metsärakenteen monimuotoisuutta tukevat käytännöt, kuten sekapuuston suosiminen, säästöpuiden jättäminen ja lahopuun säilyttäminen. Myös vesistöjen huomioiminen nousi esiin monen vastaajan toimissa.

Kuva 3. Vastaajien toteuttamat luonnon monimuotoisuutta tukevat käytännöt.

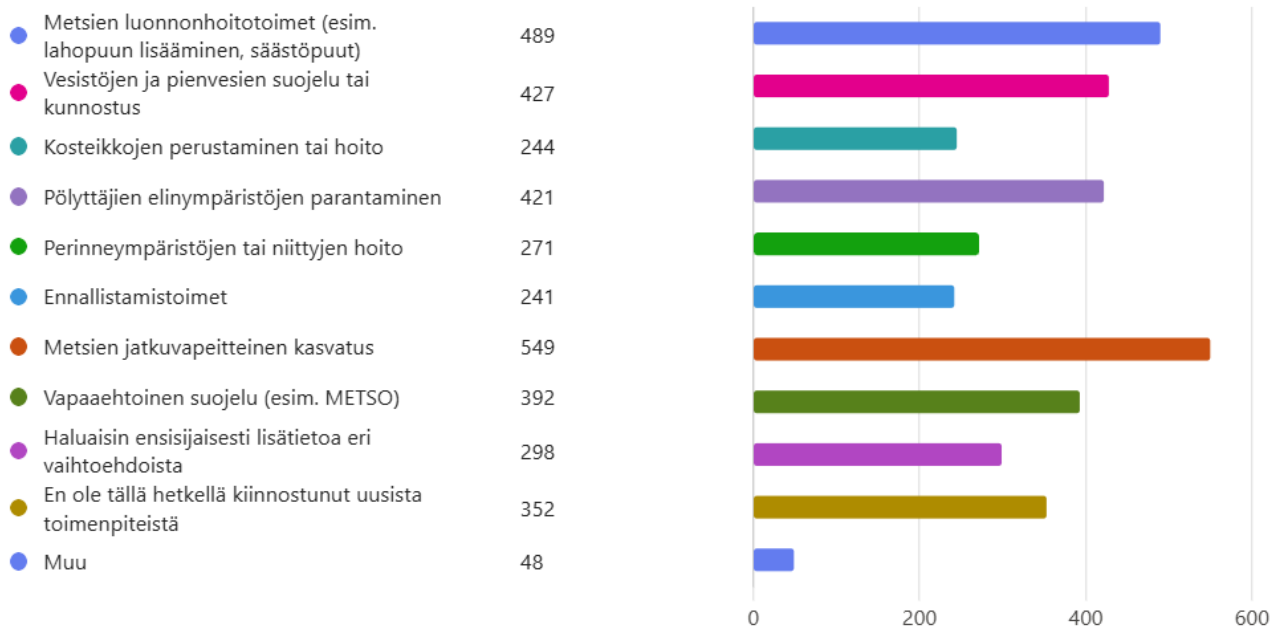

Kuva 4. Lahopuu tarjoaa elinympäristön monille metsälajeille. Kuva: © Titta Jylhänkangas.

Kiinnostusta lisätoimiin löytyy

Metsänomistajat ovat kiinnostuneita myös uusista luonnon monimuotoisuutta tukevista toimintatavoista. Eniten kiinnostusta herätti jatkuvapeitteinen metsänkasvatus (549 vastaajaa). Kiinnostusta kohdistui myös metsien luonnonhoitoon, vesistöjen ja pienvesien kunnostamiseen, ennallistamiseen sekä vapaaehtoiseen suojeluun.

Tulokset viittaavat siihen, että kiinnostusta luonnon monimuotoisuuden edistämiseen löytyy erityisesti käytännönläheisiä ja vapaaehtoisia toimenpiteitä kohtaan.

Kuva 5. Vastaajien kiinnostus luonnon monimuotoisuutta edistäviin toimenpiteisiin.

Vapaaehtoisuus nousi aineiston vahvimmaksi teemaksi

Monet vastaajat suhtautuivat luonnon monimuotoisuuden edistämiseen myönteisesti, mutta korostivat vapaaehtoisuuden ja maanomistajan päätösvallan merkitystä.

Avovastauksissa korostuivat:

- vapaaehtoisuus
- maanomistajan päätösvalta
- omaisuudensuoja
- oikeudenmukaiset korvaukset
- käytännönläheinen neuvonta

> *”Kaiken tekemisen tulee kuitenkin perustua vapaaehtoisuuteen.”*
>
> *”Monimuotoisuuden lisäämisestä olisi hyvä saada jonkinlainen korvaus, jos tästä aiheutuu selvää tulonmenetystä.”*
>
> *”Elinympäristöasioissa tarvittaisiin maastokäynti, olisi paljon kysyttävää.”*
>
> *(Poimintoja kyselyn avovastauksista.)*

Vesiluonto nousi vahvasti esille

Monet vastaajat näkivät vesistöjen, pienvesien ja suoelinympäristöjen kunnostamisen tai ennallistamisen tärkeänä mahdollisuutena luonnon monimuotoisuuden edistämiseen. Kysely osoitti myös tarvetta lisätä tietoa ja neuvontaa pienvesien, kosteikkojen ja muiden vesiluontokohteiden käytännön hoidosta sekä niiden luontoarvojen tunnistamisesta.

Avovastauksissa toistuivat:

- metsien purot
- lähteet
- pienvedet
- kosteikot
- suot
- valuma-alueet

> *”Puronvarsikohteet tulisi saattaa suojelun piiriin ja niistä korvaus maanomistajalle.”*
>
> *(Poiminta kyselyn avovastauksista.)*

Kuva 6. Virtaavaa vesiluontoa Kuhmon Lentualla. Kuva: © Titta Jylhänkangas

Yhteenveto

Metsänomistajakyselyn tulokset muodostavat laajan ja monipuolisen tietopohjan Kainuun LUMO-ohjelman jatkovalmistelulle. Sekä määrälliset tulokset että avovastaukset osoittavat, että luonnon monimuotoisuuden merkitys tunnistetaan laajasti metsänomistajien keskuudessa.

Kyselyn keskeiset havainnot voidaan tiivistää seuraavasti:

- Luonnon monimuotoisuuden merkitys tunnistetaan laajasti metsänomistajien keskuudessa.
- Metsänomistajat toteuttavat jo nykyisin monipuolisesti luonnonhoitotoimia.
- Kiinnostusta uusiin luonnon monimuotoisuutta tukeviin toimenpiteisiin löytyy.
- Vapaaehtoisuus, maanomistajan päätösvalta sekä toimivat kannustimet korostuvat.
- Vesiluonto, pienvedet ja suot nousivat aineistossa poikkeuksellisen vahvasti esille.
- Luontoarvojen tunnistamiseen sekä käytännön neuvontaan liittyy kehittämistarpeita.
- Kiinnostusta jatkaa vuoropuhelua luonnon monimuotoisuuden teemoista on runsaasti.

Miten tuloksia hyödynnetään?

Metsänomistajakyselyn tuloksia hyödynnetään Kainuun LUMO-ohjelman valmistelussa, erityisesti toimenpiteiden ja viestinnän suunnittelussa.

Tulokset täydentävät muuta ohjelman valmistelussa koottua tietoa ja auttavat tunnistamaan metsänomistajien näkemyksiä, tarpeita ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseen liittyviä kehittämiskohteita. Kysely osoitti myös merkittävää kiinnostusta luonnon monimuotoisuuteen liittyvään tiedonsaantiin, neuvontaan ja jatkoviestintään. Noin 41 % vastaajista ilmoitti olevansa kiinnostunut saamaan lisätietoa luonnon monimuotoisuuden edistämisestä tai Kainuun LUMO-ohjelmasta. Lisäksi lähes kolmannes vastaajista jätti yhteystietonsa mahdollista jatkoviestintää varten.

Kyselyn tuloksista on laadittu laajempi analyysiraportti ohjelmatyön tueksi.

Lisätietoja

Kainuun LUMO-ohjelma
Pohjois-Suomen elinvoimakeskus

Kainuun LUMO-ohjelman valmistelua, ajankohtaisia uutisia sekä ohjelmatyön etenemistä koskevat tiedot löytyvät Kainuun LUMO-ohjelman verkkosivuilta:
https://elinvoimakeskus.fi/luonnon-monimuotoisuusohjelmat?categoryId=1876610#kainuunluonnonmonimuotoisuusohjelma